

بررسی مشکلات و معیارهای ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۸

نویسندگان: دکتر محسن شهیدی^۱ فایق یوسفی^۲

خلاصه:

این پژوهش با هدف تعیین مشکلات و معیارهای ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۸ اجرا شده است.

تعداد نمونه ۳۴۳ نفر دانشجوی (۱۵۴ پسر و ۲۲۰ دختر) بوده که به روش نمونه گیری چند مرحله ای تصادفی طبقه ای انتخاب شده اند. نوع طرح توصیفی است و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته بوده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات به این شکل بوده که اطلاعات از طریق نرم افزار آماری SPSS win و با استفاده از میزان و درصد محاسبه شده است.

نتایج این پژوهش نشان داد که ۷۱/۶٪ از دانشجویان مشکل اقتصادی، ۶۵/۹٪ ترس از دروغگویی و عدم صداقت طرف مقابل و ۵۲/۹٪ ترس از مشکلات بعد از ازدواج را مطرح نموده اند. همچنین در خصوص معیارهای ازدواج، نتایج نشان داد که ۷۱/۶٪ از دانشجویان مسئولیت پذیری، ۸۵/۹٪ ویژگی های اخلاقی، ۷۲/۷٪ اصالت خانوادگی، ۵۳/۹٪ اعتقادات دینی، ۳۴/۹٪ وضعیت ظاهری و ۱۶/۶٪ پولدار بودن فرد مورد نظر را مطرح کرده اند.

کلید واژه: مشکلات، معیارهای ازدواج، دانشجویان

مقدمه:

ازدواج یعنی پیوند زندگی مشترک دو فرد با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین، پیوند زناشویی بعنوان یکی از پیچیده ترین انواع روابط انسانی واجد چنان توان بالقوه ای در آزاد سازی احساسات عمیق و ریشه ای در انسان و در صورت فراهم بودن زمینه های لازم، استمرار این احساسات است که در کمتر روابط بین فردی دیگر می توان نظیر آنرا یافت. ازدواج عامل مهمی در ایجاد آرامش و سکون آدمی و مسبب اساسی در برقراری تعادل وجودی است.

اریک فروم روان شناس آلمانی می گوید: «انسان از لحظه ای که به دنیا می آید هر کاری که می کند برای رفع احساس تنهایی خویش است». وقتی این تنهایی بیشتر شد، بشر به تکاپو می افتد تا برای خودش «یاری» دست و پا کند (۱). ازدواج نقش عمده ای در زندگی بشر دارد و عوامل متعددی وجود دارد که کیفیت و چگونگی این امر مهم موثر می باشند، چنانچه این عوامل نادیده گرفته شوند، زوجین در زندگی شاد و خوشبخت نخواهند بود. مهمترین این عوامل بشرح ذیل است:

^۱ متخصص کودکان و عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان

^۲ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی

عوامل سیاسی، اجتماعی، تحصیلات، عوامل فرهنگی (مذهب - آداب و رسوم - لباس پوشیدن و ...) با عوامل اقتصادی، عوامل اخلاقی و روانی، عوامل جسمی و ژنتیکی، سن و شغل، ازدواجی که بدون توجه به عوامل فوق انجام گیرد با سعادت و خوشبختی در آن احتمالی است (۲).

در واقع ازدواج موفق بستگی به عوامل مختلف دارد که خیلی از آنها را باید در دوران نامزدی ارزیابی نمود. ازدواج سالم مستلزم خواست و تلاش مداوم برای برقراری سازش و از خودگذشتگی است. بدیهی است اگر زن و مرد قبل از ازدواج با یکدیگر توافق بیشتری داشته باشند، امکان سازش بعدی بیشتر خواهد بود. مهمترین عوامل توافق در ازدواج عبارتست از:

رشد عاطفی و فکری، تشابه علایق و طرز تفکر، تشابه مذهبی، تشابه تحصیلی و طبقاتی، تشابه طرز فکر نسبت به امور جنسی، تشابه علاقه به زندگی و سرعت عمل در کارها و رابطه با خانواده زن و شوهر (۳). در خصوص ازدواج اریکسون معتقد است کسی که در سردرگمی «نقش» به بزرگسالی پا می‌گذارد، از درگیر شدن در روابط عمیق و پایا ناتوان است، چیزی که برای ازدواج و موفقیت آن ضروری است. فریود معتقد است عاشق شدن اساساً یک پدیده غیر منطقی است چرا که واقعیت سنجی درباره معشوق از بین می‌رود. دو فرد عاشق، دروازه دنیای برون را بر روی خود می‌بندند و نفوذهای گروهی برای آنان موثر نیست. دیوید رید که به مطالعه عوامل موثر در زناشویی توأم با خوشبختی و سازگاری هیجانی در ازدواج پرداخته، نوشته است:

اکثر مطالعات با هم توافق دارند که شادکامی در ازدواج تلویحاً شادمانی در روابط کلی را می‌رساند. معهذنا، آنهایی که ازدواج خود را بسیار رضایت بخش گزارش می‌کنند، بیشتر به توصیف روابط خود می‌پردازند و آن‌هایی که ازدواج ناشادی دارند بر منابع بیرونی استرس تاکید می‌ورزند. در هیچ یک از این پژوهش‌ها مشاهده عینی رفتار واقعی در کار نبوده است. در روابطی که ارضاء نیازها سنجیده می‌شود، پژوهشگران در چگونگی رسیدن به سازگاری هیجانی عقیده‌ای قطعی ابراز نمی‌کنند (۴).

یکی از مسائل مهم دیگر در خصوص ازدواج، ملاک‌ها و معیارهای ازدواج می‌باشد. در این رابطه عابدی (۱۳۷۹) در پژوهش خویش به این نتیجه رسیده که ۹۸ درصد دانشجویان پسر معتقدند که می‌بایست سن همسرشان کمتر از خودشان و ۹۶ درصد دانشجویان دختر بر این باورند که سن همسرشان بیشتر از خودشان باشد. ۵۵ درصد دختران و ۵ درصد پسران ترجیح می‌دهند که همسرشان تحصیلات بالاتر از خودشان داشته باشند. در زمینه اعتقادات مذهبی ۷۳٪ پسران و ۷۰٪ دختران کسی را ترجیح می‌دهند که مسلمان و معتقد به رعایت واجبات شرعی باشد. ۶۰٪ پسران یک فرد زیبا و لسی فقیر را به زن ثروتمند ولی زشت ترجیح می‌دهند. ۹۴٪ پسران و ۹۸٪ دختران فردی را که رشد فکری داشته باشد ولی فقیر باشد بر کسی که رشد فکری نداشته باشد ولی ثروتمند باشد ترجیح می‌دهند. زکی (۷۶-۷۵) در پژوهش خویش اعلام کرده است که ۷۵٪ افراد مورد مطالعه به داشتن حس مسئولیت‌پذیری و داشتن سلامت جسمی و روانی مورد نظر تاکید کرده‌اند و ۶۰٪ از پسران ۴۵ درصد از دختران نیز بر وضعیت اقتصادی خانواده همسر تاکید نموده‌اند.

در خصوص موانع و مشکلات در امر ازدواج، زکی (۷۶-۷۵)، در پژوهشی گزارش کرده که ۳۰٪ از افراد مورد مطالعه بر مسائل اقتصادی، ۲۸٪ بر سخت‌گیری خانواده‌ها، ۴۰٪ بر هزینه مراسم ازدواج، ۳۱٪ بر عدم آشنایی و شناخت کافی نسبت به همسر آینده تاکید نموده‌اند.

روش:

جامعه آماری این طرح، دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بوده است. تعداد نمونه ۳۴۳ نفر (۱۵۴ پسر و ۲۳۰ دختر) و روش نمونه گیری این طرح توصیفی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته بوده است. این پرسشنامه حاوی متغیرهای دموگرافیک و ۲۲ سوال در خصوص ارزیابی ملاک‌ها، معیارها و مشکلات دانشجویان در زمینه ازدواج بوده است. که پاسخ همه سوالات به شکل رتبه‌ای در سه گزینه کم، متوسط و زیاد در نظر گرفته شده است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات این طرح بدین شکل بوده که اطلاعات از طریق نرم افزار آماری SPSS win و با استفاده از میزان و درصد محاسبه شده است و روش اجرای طرح حاصله به این صورت بوده که در مرحله نخست پرسشنامه ها تهیه و تکثیر گردیدند و در مرحله بعدی پرسشگرین جهت گردآوری اطلاعات آموزش لازم داده شدند. در مرحله بعدی از بین رشته های مختلف تحصیلی به شکل تصادفی انتخاب شدند در مرحله بعدی اطلاعات گردآوری شده وارد رایانه گردد و پس از آنالیز اطلاعات، گزارش نهایی طرح نوشته شد.

نتایج:

یافته ها نشان داده اند که ۹۵/۶ درصد از افراد مورد مطالعه این طرح مجرد و ۴/۴٪ از آنان متأهل بوده اند. نتایج مهم این پژوهش در دو جدول تنظیم شده است. که در جدول ۱ مشکلات دانشجویان در خصوص ازدواج بررسی شده و در جدول ۲، معیارها و ملاک‌های ازدواج از نظر دانشجویان ارائه شده است.

جدول ۱: مشکلات ازدواج از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان

ردیف	سؤال	پاسخ ها به درصد	
		کم	متوسط
۱	مشکلات اقتصادی	۲/۹	۲۵/۸
۲	دخالت خانواده در خصوص ازدواج	۲۷/۱	۴۸/۲
۳	ترس از مشکلات بعد از ازدواج	۱۷/۲	۳۳/۹
۴	توقعات زیاد خود مورد نظر	۱۲/۸	۳۴/۴
۵	ترس از دروغگویی و عدم صداقت	۱۴/۱	۲۰/۱
۶	محدودیت در انتخاب فرد مورد نظر	۳۷	۴۱/۱
۷	ناتوانایی در بیان مکنونات درونی خود در مقابل فرد مورد نظر	۳۹/۶	۳۹/۳
۸	نظم مشکلات تحقیق در مورد فرد	۱۰/۲	۴۰/۲
۹	مشکل تفاوت های فرهنگی دو طرف	۱۰/۲	۴۰/۴

با توجه به اطلاعات جدول فوق کمترین مشکل دانشجویان «ناتوانی در بیان مکنونات درونی خود در مقابل فرد مورد نظر (۲۱/۱٪) و بیشترین وجود مسائل اقتصادی (۷۱/۶) بوده است.

جدول ۲: معیارها و ملاک‌های ازدواج از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان

ردیف	سؤال	پاسخ‌ها به درصد		
		کم	متوسط	زیاد
۱	مسئولیت‌پذیری	۲/۶	۲۵/۸	۷۱/۶
۲	وضعیت ظاهری	۱۲/۲	۵۲/۹	۳۴/۹
۳	اعتقادات دینی	۸/۶	۳۷/۵	۵۳/۹
۴	ویژگی‌های اخلاقی	۲/۶	۱۱/۵	۸۵/۹
۵	عشق و علاقه به فرد مورد نظر	۴/۹	۱۵/۹	۱۹/۲
۶	اصالت خانوادگی	۵/۵	۲۱/۹	۷۲/۷
۷	تشابهات خانوادگی	۱۲/۸	۴۳	۴۴/۳
۸	پختگی و استقلال فکری همسر	۴/۴	۱۷/۲	۷۸/۲
۹	اعتماد به نفس فرد مورد نظر	۱/۸	۱۷/۲	۸۱
۱۰	پولدار بودن فرد مورد نظر	۳۵/۲	۴۸/۴	۱۶/۴
۱۱	لزوم تفاوت نسبی	۲۸/۴۱	۵۳/۴۲	۱۸/۲
۱۲	تحصیلات	۸/۱	۴۶/۹	۴۵/۱

با توجه به اطلاعات جدول ۲ پولدار بودن فرد مورد نظر با ۱۶/۴٪ کمترین زمینه اهمیت و ویژگی‌های اخلاقی با ۸۵/۹٪ بالاترین زمینه اهمیت را در بین ملاک‌های انتخاب همسر در دانشجویان داشته است. در خصوص تفاوت‌های سنی برای ازدواج دیدگاه افراد مورد مطالعه این بوده که ۱۵ درصد معتقد به سن برابر، ۲۵ درصد تفاوت ۱-۲ سال را بیان کرده‌اند، ۵۷ درصد تفاوت ۳-۶ را مطرح نموده‌اند و ۳ درصد تفاوت سنی ۱۰ سال به بالا را بیان کرده‌اند.

بحث:

این پژوهش با هدف شناخت مشکلات و معیارهای ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۸ انجام پذیرفته است. طبق نتایج بدست آمده از این پژوهش ۷۱/۰۶ درصد از افراد مورد مطالعه، مشکلات اقتصادی را بیان کرده‌اند که این نتایج پژوهش زکی (۷۵-۷۶) تا حدی شباهت دارد (۵). با توجه به درصد بیکاری در جامعه معضلات اقتصادی بعنوان رتبه اول مشکلات مانع ترویج ازدواج توسط دانشجویان قابل توجه است. یافته دیگر این پژوهش به مشکل ناتوانی در بروز مکثات قلبی به طرف مقابل که ۴۵٪ از آزمونها به آن اشاره کرده‌اند با نتیجه پژوهش زکی (۷۵-۷۶) تا حدی تشابه دارد. در واقع یکی از عوامل مهم موثر بر انتخاب ازدواج مساله شناخت و شناسایی طرفین برای ازدواج می‌باشد.

نتایج پژوهش حاضر بیانگر این مطلب است که ۶۵/۹ درصد از افراد مورد مطالعه ترس از دروغگویی و عدم صداقت را در امر ازدواج بعنوان مشکل و موانع بیان نموده‌اند که این موضوع نیز یکی از مسائل مهم در امر ازدواج می‌باشد. چرا که دو زوج تنها زمانی می‌توانند به همدیگر اعتماد کنند که از صداقت و راستگویی همدیگر مطمئن باشند. در خصوص ملاک‌ها و معیارهای ازدواج نتایج این پژوهش نشان داده که ۸۵/۹ درصد از افراد مورد مطالعه ویژگی‌های اخلاقی را مهم

دانسته‌اند. محتملاً خانواده‌ای که اصول اخلاقی و ویژگی‌های اخلاقی را رعایت نکنند با آشفته‌گی و نگرانی روبرو خواهند بود و ممکن است نتوانند کانون گرم و پر از محبت را در خانواده ایجاد کنند. براساس نتایج این پژوهش ۷۸/۲ درصد از افراد مورد مطالعه پختگی و استقلال فکری همسر را جزء ملاک‌های ازدواج در نظر گرفته‌اند که این نتایج با نتایج پژوهش عابدی (۱۳۷۹) همخوانی دارد (۶). و محتملاً بلوغ فکری و استقلال فکری جزو ملاک‌های مهم ازدواج محسوب می‌شوند و بنظر می‌رسد تا زمانی که دو نفر به مرحله بلوغ نرسیده باشند نخواهند توانست خانواده‌های سالم و پرنشاط را داشته باشند. براساس نتایج این پژوهش ۵۳/۹ درصد از افراد مورد مطالعه اعتقادات دینی، ۷۱/۶ درصد نیز مسئولیت پذیری را در امر ازدواج مهم بیان کرده‌اند که این نتایج تا حدودی با نتایج پژوهش زکی (۷۶-۷۵) همخوانی دارد. محتملاً مسئولیت پذیری و اعتقادات دینی عوامل مهمی هستند که افراد را در مقابل تنش و فشارهای عصبی محافظت می‌نمایند و در مجموع باعث ثبات خانواده می‌شود.

منابع:

- ۱- کباهان نیا، جوانان و ازدواج، (روان شناسی رفتار زوجهای جوان)، انتشارات مادر، ۱۳۷۷ صفحه ۱۵.
- ۲- حسینی سید مهدی، مشاوره ازدواج و خانواده انتشارات آوای نور، ۱۳۷۷، صفحه ۱۶.
- ۳- شاملو سعید، بهداشت روانی، انتشارات رشد، ۱۳۷۶، صفحه ۹۲-۹۳.
- ۴- کاپلان سادوک، گرب، خلاصه روانپزشکی (مترجم: دکتر نصرت ... پورافکاری)، انتشارات شهر آب، ۱۳۷۵، صفحه ۹۸-۹۷.
- ۵- زکی محمدعلی (۷۶-۷۵)، بررسی ملاک‌های همسرگزینی و موانع ازدواج دانشجویان، طب و تزکیه، ویژه نامه همایش کشوری ازدواج در بهداشت روانی دانشجویان
- ۶- عابدی داریوش، فرحبخش کیومرث، بررسی معیارهای انتخاب همسر در دانشجویان دختر و پسر دانشگاههای علوم پزشکی اصفهان، طب و تزکیه، ۱۳۷۹، شماره ۳۹ صفحه ۳۸-۳۷.

Abstract

Survey of Problems and Marriage Criteria of Students in Kurdistan medical Science University

Authors: Dr.M. shahidi , F. Yousefi

The Purpose of Present study was to determine the problems and Marriage criteria of students.

A group of 343 (154 male and 230 female) Were selected through stratified Random multistage sampling and the instrument used in this study was questionnaire.

Kind of design was description and the data were analyzed using descriptive statistical methods.

Results showed that 41/6 % of students had believed economic problems and 65/9 % , Fear of After marriage problemses, 65/9 % fear of to tell alie.

About marriage criteria, Results showed that 41/6 % of students had believed responsibility, 85/9 % Ethical traits, 42/4 % genuiness of Family , 53/9 % , Religious beliefs, 34/9 % , beauty, 16/4% Economic position.